

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЛЕДЕЊЕТО
НА РАБОТАТА НА
КОМИСИЈАТА
ЗА ЗАШТИТА НА ПРАВОТО
НА СЛОБОДЕН ПРИСТАП ДО
ИНФОРМАЦИИ ОД ЈАВЕН КАРАКТЕР И
ДИРЕКЦИЈАТА
ЗА ЗАШТИТА НА
ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

АПРИЛ - ЈУНИ
2017

British Embassy
Skopje

Подготовката на оваа публикација беше овозможена со поддршка од Британска амбасада Скопје, во рамките на проектот „Транспарентни и ефикасни државни надзорни и регулаторни тела“. Мислењата и ставовите наведени во оваа публикација не ги одразуваат секогаш мислењата и ставовите на Британската амбасада

Издавач:

Аналитика тинк тенк
www.analyticamk.org

Автори

Соња Ристеска
Магдалена Лембовска

Дизајн

Мухсин Гулер

© Авторско право 2017

Ниту еден дел од оваа публикација не може да се копира
или менува без претходна согласност на авторите.

6 Главни наоди

8 I Перформанси

8 1.1. Комисија за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер: постапување по претставки

10 1.2. Пристап до информации од јавен карактер наспроти класифицирани информации

11 1.3. Инспекциски надзор од страна на Дирекцијата за заштита на личните податоци

11 1.4. Едукативни активности

12 1.5. Соработка меѓу Комисијата и Дирекцијата

13 II Транспарентност

13 2.1. Транспарентност на работата на двете тела

15 2.2. Соработка со граѓански организации

15 2.3. Пристапност и навигација

16 III Проактивност

17 IV Анализа на ризик

17 4.1. Политички контекст

17 4.2. Административен и финансиски капацитет

17 4.3. Глобални прашања

17 4.3.1. Канцеларијата на Комесарот за информации казни единаесет добротворни организации кои го прекршиле Законот за заштита на податоците поради злоупотреба на лични податоци на донаторите

18 4.3.2. Швајцарија ќе ја реструктурира својата рамка за заштита на податоците

18 4.3.3. Говорот на Кралицата Елизабета: иднината на заштитата на личните податоци во ВБ

20 V Клучни препораки

ГЛАВНИ НАОДИ

Перформанси

- ▶ Најголем број од жалбите до Комисијата за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер завршиле со позитивен исход за барателите на информации. Односно, барателот ја добил информацијата после отпочнување на постапката, или пак Комисијата одлучила во корист на барателот:
- ▶ Повеќето од половина (54%) од постапките завршиле со заклучок за запирање на постапката бидејќи барателот веќе го добил одговорот на барањето, но со задоцнување. Овие податоци се речиси идентични со претходниот период:
- ▶ Се уште има институции кои не се одзиваат на дописите на Комисијата:
- ▶ Се повеќе има случаи кога Комисијата постапува на страната на барателот кога станува збор за одбивање врз основа на наводна класифицираност на информациите:
- ▶ Бројот на жалби поднесени од страна на физички лица е во пораст, а во овој период има и правни лица (фирми) кои се жалеле до ова тело. Сепак, најголемиот број од жалбите се уште се поднесуваат од страна на здруженија на граѓани:
- ▶ Нема достапни информации за извршен инспекциски надзор од страна на Дирекцијата за заштита на личните податоци во текот на годината, истите се објавуваат еднаш годишно во годишниот извештај.

Транспарентност

- ▶ Дирекцијата за заштита на личните податоци продолжува со континуираната вклученост во медиумите;
- ▶ Дирекцијата исто така организира настан за медиумската свест и практика за заштита на правото на личните податоци што придонесува кон подобрена соработка со медиумите;
- ▶ Дирекцијата е активна на социјалните мрежи;
- ▶ Комисијата за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер за разлика од Дирекцијата за заштита на лични податоци во извештајниот период има помала присутност на медиумите, како традиционалните, така и социјалните мрежи;
- ▶ Дирекцијата оствари соработка со граѓанскиот сектор преку јавен повик отворен за коментари и сугестии за Комуникациската стратегија 2017 - 2022;
- ▶ Интернет страницата на Комисијата е редовно ажурирана со информации за нејзината работа;
- ▶ Интернет страните на двете тела не се целосно уредени на албански јазик.

Проактивност

- ▶ Работата на Комисијата и на Дирекцијата е вообичаено реактивна.

Анализа на ризик

▶ По смената на власта и формирањето на новата влада на 31 мај 2017 година, се очекува нормализирање на односите помеѓу владините институции и ДЗЛП и Комисијата како и помеѓу Собранието и нив;

▶ И двете тела се соочуваат со недостиг на човечки ресурси, а Комисијата има и потешкотии од финансиска природа, што негативно влијае врз ефективностa и ефикасноста во работењето.

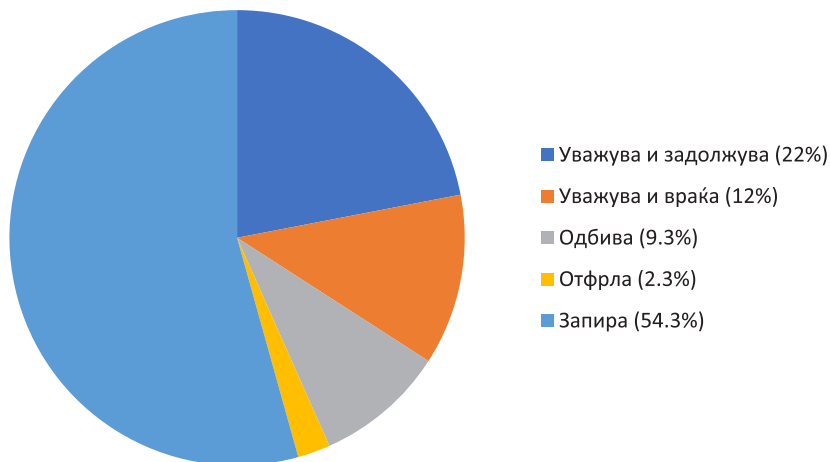
I Перформанси

Перформансите се однесуваат на оценка на работата на телата во извештајниот период согласно нивните законски надлежности. Ова вклучува анализа на статистички податоци за нивната работа, едукативни активности, улога во законодавството, унапредување на административниот капацитет и останати обврски кои произлегуваат од важечкото законодавство.

1.1. Комисија за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер: постапување по претставки

Во периодот април – јуни 2017 год. Комисијата одржа вкупно девет седници¹ (четири во април, две во мај и три во јуни) и на истите се донесени вкупно 79 решенија и 94 заклучоци, односно постапувано е по вкупно 173 жалби кои биле поднесени до ова независно тело од страна на физички и правни лица.

Најголемиот дел од постапките завршиле со запирање на постапката бидејќи барателот веќе го добил одговорот на барањето. Овие наоди се слични со наодите од претходните квартални извештаи и укажуваат дека продолжува трендот на низок одзив на барањата за информации од јавен карактер кога истите се поднесени во редовна процедура пред имателот. Односно, покренувањето на постапка за жалба пред Комисијата претставува своевиден притисок врз имателите да обезбедат пристап до информациите. Во моментот кога ќе се соочат со поднесена жалба пред Комисијата, имателите се одлучуваат сепак да одговорат на барањето. Иако ова не е добра практика од страна на имателите на информации, истовремено треба да ги охрабри барателите да покренат жалбена постапка пред Комисијата бидејќи на тој начин значително се поголеми шансите да го добијат одговорот. Ова посебно се однесува на случаите за т.н. молк на администрацијата.

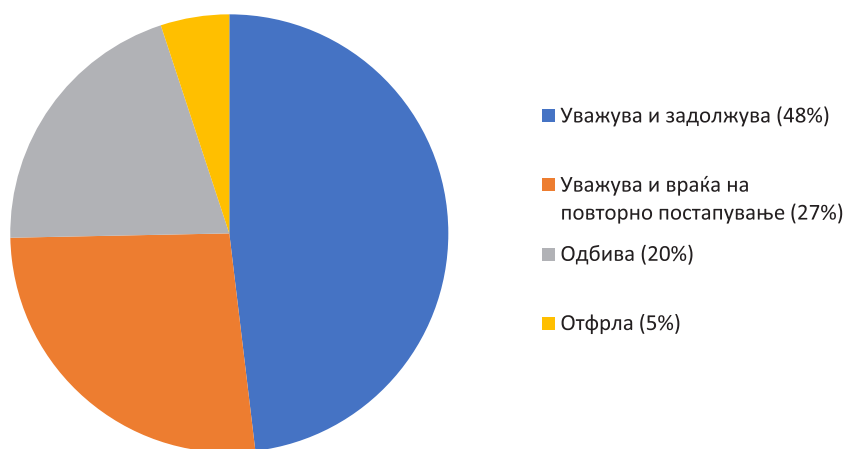
Графикон 1. Вкупен број решенија и заклучоци донесени од страна на Комисијата

задолжување на имателот да ја даде информацијата. Од друга страна, зголемен е бројот на случаите кога Комисијата ја уважила жалбата, но ја вратила на повторно постапување кај имателот. Односно, ова било случај во 27% од постапките (наспроти 14% во претходниот квартал). Најчесто ова се случува кога имателот го одбил барањето без да направи тест на штетност, не го препратил барањето до надлежна институција која ја поседува информацијата и други случаи кога не била целосно испочитувана постапката за пристап до информации како што е пред-

¹* Пресметката е направена според јавно достапните информации објавени на Интернет страницата на Комисијата. Според податоците, Комисијата во извештајниот период ги одржала седниците бр. 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174 и 175.

видена во Законот. Од друга страна, дури една петтина (20%) од жалбите биле одбиени (14% во претходниот квартал), а 5% (7% во претходниот квартал) биле отфрлени. Сето ова во крајна линија значи дека Комисијата се уште најчесто одлучува во корист на жалителот.

Како што беше забележано во претходните извештаи, **голем дел од институциите се уште не одговараат на дописите на Комисијата**. Па така, во периодот април – јуни 2017, следниве институции не се одзвале на дописите на Комисијата: АД Македонска пошта, АД Водостопанство на РМ во државна сопственост – Скопје, Генерален Секретаријат на Владата, Авто-Мото сојузот на Македонија – Скопје, Правниот факултет на Државниот универзитет Тетово, Агенција за електронски комуникации, Општина Битола, Министерство за здравство, Министерство за одбрана, Министерство за транспорт и врски, како и еден извршител од Скопје. Некои институции, како Министерството за здравство, се провлекуваат низ неколку извештаи последователно дека не одговараат на дописите на Комисијата.²

Графикон 2. Донесени решенија од страна на Комисијата

Меѓу подносителите на жалби се уште преовладуваат граѓанските организации и жалбите се однесуваат на разни теми кои произлегуваат пред се од тековните проекти на организациите. Сепак, голем е бројот на приватни лица кои се жалат до Комисијата. Истиот наод беше забележан и во претходниот извештаен период, па може да се заклучи дека станува збор за позитивен тренд кој треба да продолжи и понатаму. Освен тоа, во периодот април – јуни 2017 год. се забележани жалби од страна на приватни фирми како правни лица. Диверзификацијата на жалителите е позитивен тренд кој укажува на зголемена јавна свест за користењето на правото на слободен пристап до информациите и неговиот заштитен механизам.

Она што се издвојува во овој квартален период е дека имало и случај на тужба против решение на Комисијата. Имено, граѓанин од Велес ја тужел Комисијата пред Управен суд затоа што жалбата против Владата на Р. Македонија од 2015 год. му била одбиена како неоснована. Управниот суд застанал на страната на граѓанинот и открил дека Комисијата не ја утврдила правилно фактичката состојба кога ја одбила жалбата како неоснована. Според решението на Управниот суд, Комисијата при повторното постапување и одлучување треба да ги има предвид укажувањата на Судот. Од една страна, овој случај покажува дека граѓаните почнуваат да ги користат и другите механизми за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер, односно се презема и чекор понатаму пред Управен суд за да се оспори решение на Комисијата. Во овој случај, судот застанал на страната на граѓанинот. Сепак, се работи за долга и комплексна постапка со оглед на тоа што првичната жалба до Комисијата била поднесена уште во мај 2015. Голема е веројатноста барателот веќе и да нема потреба од бараната информација после толку долг период, па затоа не би ни отпочнале постапка против Комисијата иако не се задоволни од нејзиното решение.

²* М. Лембовска и А. Богдановски, „Извештај за следењето на работата на Комисијата за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер и Дирекцијата за заштита на личните податоци, јануари - март“, Аналитика Тинк Тенк, Скопје 2017

1.2. Пристап до информации од јавен карактер наспроти класифицирани информации

И во овој период имателите одбивале пристап до информациите со образложение дека се работи за класифицирани информации. Сепак, се уште постојат проблеми со спроведувањето на тестот на штетност и во неколку наврати таквиот тест воопшто не бил спроведен пред одбивање на барањето. Примери за тоа се Секторот за внатрешни работи Битола³ и Основното училиште “Блаже Конески” од Велес.⁴

Еден од покарактеристичните случаи е оној кога физичко лице од Скопје се пожалило бидејќи Министерството за внатрешни работи одбило да даде одговор на прашањето дали му следува полициска униформа со извесно решение од 2007 год. МВР образложило дека „бараниот податок е содржан во тогаш важечкиот акт за систематизација на работни места во МВР кој е од строго доверлив карактер“. Исто така, бил спроведен тест на штетност при што било утврдено дека ќе настане значителна штета во работењето на МВР. Комисијата го потврдила решението на МВР. Сепак, Комисијата не навлегува во содржината на барањето. Имено, станува збор за информација која се однесува на самото лице кое ја бара информацијата и условите за работа кои се однесуваат конкретно за неговото работно место. Освен тоа, барателот не го барал целиот документ за систематизацијата туку конкретен податок кој можел да се издвои.

Праксата покажува дека институциите не сакаат да добиваат прашања од финансиска природа, и се обидуваат да одбегнат пристап до информациите со изговор дека се класифицирани. Еден таков пример е одбивањето на Општина Гази Баба да одговори на поставеното барање „Ве молиме да ни испратите копии од документите (фактури, сметкопотврди...) по кои се книжени промените на сметката на репрезентацијата на вашата Општина за 2012, 2013, 2014, 2015 и 2016

Кога била поднесена слична жалба против Министерството за одбрана, односно за побарани информации за “Копии од фактури за репрезентативни плаќања за министерот за одбрана за 2013, 2014, 2015 и 2016 година”, Комисијата не се впуштила во оценка за тоа дали со откривањето на информациите може да настане штета или не. Во овој случај, Комисијата образложила дека не може да утврди дали навистина се работи за класифицирани информации бидејќи Министерството не обезбедило таков доказ (фотокопија од првата страна каде е наведен степенот на класификација). Ова е прв пат Комисијата да побара ваков доказ¹ и истото треба да премине во редовна постапка секогаш кога имателите одговориле дека станува збор за класифицирани информации.

¹* Согласно јавно достапните информации од извештаите од седниците на Комисијата, за периодот кога се врши следење на нејзината работа

година“. Комисијата ја уважила жалбата и утврдила дека “со објавувањето на бараната информација нема да настане штета за имателот на информациите” со што ја задолжила општината да обезбеди пристап до податоците.⁵ Сличен случај имаше и во претходниот извештаен период кога Комисијата му наложила на Министерството за надворешни работи да обезбеди пристап до информациите што се однесуваат на трошење на буџетски пари поврзани со функцијата.⁶

Исто барање било поднесено и до Министерството за внатрешни работи, но оттаму одговориле дека не можат да обезбедат пристап до информацијата бидејќи се работи за лични податоци на вработените во Министерството. Комисијата ја уважува жалбата и го задолжила МВР да ја даде информацијата, утврдувајќи дека станува збор за документи кои произлегуваат од организацијата и трошоците на работењето.⁷

³* Седница бр. 170

⁴* Седница бр. 173

⁵* Седница бр.173

⁶* М. Лембовска и А. Богдановски, „Извештај за следењето на работата на Комисијата за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер и Дирекцијата за заштита на личните податоци, јануари - март“, Аналитика Тинк Тенк, Скопје 2017

⁷* Седница бр. 175

1.3. Инспекциски надзор од страна на Дирекцијата за заштита на личните податоци

Не постојат јавно достапни информации за работата на Дирекцијата за заштита на личните податоци во текот на годината во смисла на извршен инспекциски надзор. Ваквите информации се објавуваат еднаш годишно во годишниот извештај кој Дирекцијата го поднесува до Собранието. Исто така, не постојат јавно достапни информации за барања за поведување на прекршочна постапка од страна на инспекторите на Дирекцијата за повреда на одредбите на Законот за заштита на личните податоци. Тоа ја оневозможува јавноста поблиску и континуирано да ја следи работата и резултатите на Дирекцијата во однос на подобрување на заштитата на личните податоци.

1.4. Едукативни активности

Дирекцијата продолжува со одржување на редовни обуки наменети за офицери за заштита на лични податоци. Па така, во период април – јуни беа одржани вкупно три вакви обуки. Комисијата одржа дводневна работилница за подигнување на свеста за правото за слободен пристап до информации од јавен карактер. Членовите на Комисијата, но и службени лица од повеќе институции имале можност да слушнат компаративни искуства за пристапот до информации од страна на експерти и претставници на слични тела во Шпанија, Германија и Шкотска. Ваквите работилници се исклучително важни за размена на искуства и знаење, како и остварување вредни контакти кои треба да се користат и во иднина.

Кога станува збор за едукацијата, праксата покажува дека се уште има погрешно разбирање на одредбите на Законот меѓу имателите. Па така, Македонски Телеком АД – Скопје одбил да даде информации за број на лица кои биле вработени во периодот 2006 – 2016 (на неопределено време или преку агенциите за привремени вработувања) бидејќи “Бараните информации не се на Листата на информации од јавен карактер објавени од Македонски Телеком АД Скопје.” Комисијата го поучила Телеком дека листата на информации од јавен карактер е од променлив карактер и истата треба постојано да се ажурира.

Понатаму, Правниот факултет при Универзитетот на ЈИЕ одбил да даде информација бидејќи барањето не било применено и потпишано од Универзитетот на ЈИЕ како имател на информации. Комисијата укажала дека Правниот факултет е составен дел од Универзитетот и како таков спаѓа во редот на иматели.⁸ И други иматели имаат проблеми при постапката, па Агенцијата за катастар за недвижности одбила барање бидејќи не било поднесено на соодветниот образец. Комисијата објаснила дека барањето ги содржи потребните информации и имателот е должен да постапи по истото со оглед на тоа што Законот одредува дека “Барањето се поднесува на образецот од ставот (1) на овој член или во друга форма и на начин согласно со членот 12 став (1) од овој закон”.⁹

Еден од начините за подобра промоција на правото на пристап до информации е едукација на барателите за тоа како да ги формулираат своите прашања. Ова е важно поради фактот што имателите на информации не се должни да креираат податоци за потребите на имателот. Но доколку истиот податок е содржан во одреден документ, тогаш имателите се должни да го дадат документот. На пример, Министерството за финансии ја прекинала постапката за барање за податоци за средствата исплатени за обесштетување поврзано со отпуштања од работа со образложение дека “Министерството не водело евиденција и не изготвило регистар за бараните податоци” и притоа Комисијата ја одбила жалбата.¹⁰

8* Седница бр. 173

9* Седница бр. 173

10* Седница бр. 170

1.5. Соработка меѓу Комисијата и Дирекцијата

Во овој извештаен период има подобрување на соработката помеѓу Комисијата и Дирекцијата. Имено, во рамките на проект за поддршка на пристапот до правото на заштита на личните податоци кој се финансира преку ИПА ТАИБ 2012 програмата, двете тела одржаа три заеднички работилници. За поздравување е тоа што на работилницата учествувале не само претставници на двете тела туку и службени лица за постапување по барањата за пристап до информации од јавен карактер, како и офицери за заштита на личните податоци од повеќе институции. Ова е одлична можност за персоналот кој е директно инволвиран во обезбедувањето на двете права да се обучи за можните начини на интеракција меѓу двете права.

II Транспарентност

Транспарентноста се однесува на застапеност на двете тела во медиумите, вклучувајќи ги традиционалните и социјалните медиуми. Транспарентноста се оценува и преку оценката на нивното ангажирање во онлајн просторот, односно следење на нивните Интернет страници од перспектива на граѓанинот во смисла на: видливост на објавените информации, едноставноста за пристап и редовно ажурирање. Оваа компонента исто така ја вклучува и соработката на двете тела со граѓанскиот сектор.

2.1. Транспарентност на работата на двете тела

Во извештајниот период двете тела кои се предмет на анализа покажаа различно ниво на вклученост во медиумите. Дирекцијата за заштита на личните податоци во периодот април – јуни 2017 остварува значителна соработка со медиумите во однос на делокругот на својата работа. Дирекцијата продолжува со комуницирањето со јавноста преку официјални соопштенија како и во претходниот известителен период.¹¹

Дирекцијата за заштита на личните податоци во април во рамките на проектот „Заштита на личните податоци и медиумите“, финансиран од Европската Унија организираше три тркалезни маси на тема „Медиумската свест и практика за правото на заштита на личните податоци и слободниот пристап до информации во Република Македонија“. Настаните се одржале на следниве датуми и места:

10.04.2017 година, Штип (Агенда)

11.04.2017 година, Битола (Агенда)

12.04.2017 година, Скопје (Агенда)

Целта на овие настани е да се презентираат и дискутираат резултатите од спроведената анкета за медиумската свест за заштита на личните податоци и слободниот пристап до информации од јавен карактер, како и да се дадат препораки за подобрување на ситуацијата на овие полиња во Република Македонија. Проектот се спроведува од страна на Hulla & Co Human Dynamics KG како дел од конзорциумот предводен од Altair Asesores SL во соработка со Дирекцијата за заштита на личните податоци.¹²

Позитивното е што ДЗЛП го објавила распоредот и сите агенди за трите работилници. Забелешка би било дека информациите за настаните би било пожелно да се објавуваат барем недела дена порано за да имаат доволно време заинтересираните страни да се информираат за настанот.

Исто така во извештајниот период Дирекцијата за заштита на личните податоци ја отвори јавната консултација со јавноста по однос на нацрт верзијата на "Комуникациската стратегија 2017-2022". Оваа стратегија е исто така јавно достапна и можеше да се коментира..

Нацрт Комуникациската стратегијата инаку е изготвена во рамките на проектот "Поддршка за пристап до правото на заштита на личните податоци EuropeAid /135668/ИH/SER/МК " со отворено учество на лидери и експерти од Дирекцијата за заштита на личните податоци и во тесна соработка со работната група за комуникациска стратегија на Дирекцијата, како и преку организираната фокус група со претставници од државните институции и невладиниот сектор. Главна цел на оваа јавна консултација е пошироко вклучување на сите релевантни државни органи, институции, организации од јавниот и приватниот сектор, НВО со цел подобрување на комуникацијата на ДЗЛП со јавноста.¹³

11* Интернет страница на ДЗЛП, достапно на: <https://dzlp.mk/mk/announcements>

12* Интернет страница на ДЗЛП, достапно на: <http://bit.ly/2w8j43d>

13* Интернет страница на ДЗЛП, достапно на: <http://bit.ly/2y7sBtI>

Иако мора да се напомене дека периодот од објавување на стратегијата 29 мај до предавањето на коментарите од две недели не е доволно долг, сепак за е за поздравување што се овозможени овие две недели за коментирање. Линковите до електронската пошта и самата стратегија се исто така на исто место и видно достапни.

На 12 јуни пак ДЗЛП објавила информации за две работилници кои што се одржале на 13.06 и 15.06.2017 година во просториите на Информативниот центар на ЕУ во Скопје со почеток од 10.00 часот на тема “Улогата на медиумите во заштитата на приватноста, нетолеранцијата на говорот на омраза, слободниот пристап до информациите од јавен карактер и приватноста на јавните личности – Практика и студии на случај од ЕУ и Македонија,, како дел од проектот „Заштита на личните податоци и медиумите“ финансиран од ИПА ТАИБ 2012 програмата на Европската Унија, со поддршка на Дирекцијата за заштита на личните податоци.¹⁴

ДЗЛП исто така објавила и лице за контакт како и електронска пошта и телефон на кој што заинтересираните за работилниците можат да се пријават за учество на настанот што е позитивен тренд во насока на ширење на транспарентноста. Единствена забелешка би била дека информацијата за вакви настани би било пожелно да се објави барем недела дена пред неговото одржување за да оние кои редовно ја посетуваат интернет страницата на ДЗЛП имаат можност навремено да се информираат.

Исто така на 22 јуни 2017 годин, Дирекцијата за заштита на личните податоци и ЕУ проектот “Поддршка за пристап до правото на заштита на лични податоци” во насока на промоција на активноста бр.5.2 од Проектните задачи и прослава на 12-тиот роденден на ДЗЛП организира **Тркалезна маса на тема „Улогата на граѓанското општество и локалната самоуправа во промоцијата на правото на заштита на личните податоци”**. Целта на настанот беше да се иницираат активностите за зајакнување на соработката помеѓу општините и Невладините организации за подигнување на јавната свест за правото на заштита на лични податоци.¹⁵

Видно достапни беа информациите за агендата, местото и часот на одржување на настанот, но повторно како забелешка се јавува тоа што ден пред одржување на настанот се објавува дека тој ќе се одржи што не остава доволно време за сите заинтересирани страни да се информираат навремено.

Известувањата до јавноста се редовно ажурирани, но останува забелешката дека треба да се остави повеќе време помеѓу објавата и одржувањето на настаните за да може јавноста да се информира навремено.

Активностите на Дирекцијата во однос на ажурирањето на официјалната Фејсбук страница се исто така позитивни. Споредено со претходниот извештаен период, бројот на лица кои ја следат официјалната Фејсбук страница на Дирекцијата е зголемен од 2253 од претходниот период извештаен период на 2289 во јули 2017 година. Како следачи на страницата се јавваат 2270 луѓе (тука спаѓаат и тие кои не ја “лајкнале,, страницата туку стиснале само следи - фолоу – забелешка на авторот). Освен содржините создадени од страна на Дирекцијата за заштита на лични податоци истата споделува и информации поврзани со приватноста и личните податоци од други извори.

Сепак, освен официјалната Фејсбук страница на Дирекцијата постои и паралелен профил (корисничко име) “Dzlp RM” кое ги споделува скоро истите информации како и официјалната страница на Дирекцијата. Овој профил би требало да се тргне со цел давање на целосна видливост на официјалната Фејсбук страница на Дирекцијата.

Слично како и со претходниот извештаен период Дирекцијата не е доволно интерактивна кога станува збор за нејзината активност на Фејсбук во делот на анимирање на својата публика. Во извештајниот период не забележавме интерактивност (пишување и одговарање на коментари) од страна на посетителите и Дирекцијата.

Дирекцијата за жал нема направено исчекор споредено во однос со претходниот извештаен

14* Интернет страница на ДЗЛП, достапно на: <http://bit.ly/2wpGe5k>

15* Интернет страница на ДЗЛП, достапно на: <http://bit.ly/2eVFD5w>

период кога станува збор за нејзината активност преку социјалната мрежа Твитер. И во овој период нема остварено никаква активност.

Комисијата за пристап до информации од јавен карактер во извештајниот период нема некоја позабележлива интеракција со медиумите. Комисијата за разлика од Дирекцијата за заштита на личните податоци се' уште нема отворено своја Фејсбук или пак Твитер страница. Ова може да делува ограничувачки на напорите на Комисијата за поедноставен контакт и комуникација за своите активности кон генералната публика.

2.2. Соработка со граѓански организации

Во периодот април-јуни 2017 Комисијата за пристап до информации од јавен карактер како и Дирекцијата за заштита на личните податоци имаа остварено различен интензитет на соработка со граѓанскиот сектор. Во рамките на овој извештај Дирекцијата за заштита на личните податоци имаше можност да оствари значителна соработка со граѓанскиот сектор преку отворените повици за давање на коментари за "["Комуникациската стратегија 2017-2022"](#) во период од две недели во мај и јуни месец.¹⁶ Нема подетални информации околу исходот на отворените повици. Вреди да се напомене дека Дирекцијата би имала поголем успех во јавните повици за вклучување на коментари од граѓанските организации доколку има соодветна меилинг листа од граѓански организации кои работат на темата на заштита на лични податоци и соодветно би ги контактирала. За жал Аналитика не беше информирана за јавните консултации преку мејл.

2.3. Пристапност и навигација

И овој извештаен период како и минатиот заостанува преводот на албански јазик на интернет страницата на ДЗЛП и не целата содржина односно најновите вести се достапни на овој јазик.

Интернет страницата на Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информации од јавен карактер и во овој извештаен период покажува високо ниво на ажурност кога станува збор за споделување на информации со пошироката јавност од делокругот на нејзината работа. За разлика од претходниот извештен период, има мало подобрување во достапноста на информациите за граѓаните на албански јазик. Сепак се' уште е забележлива е разликата во достапни информации на албански кога станува збор за новости од работата на комисијата споредно со верзијата на македонски јазик. Последната вест објавена на албански датира од 02.02.2017 година.

16* Интернет страница на ДЗЛП, достапно на: <http://bit.ly/2y7sBtI>

III Проактивност

Проактивното работење се однесува на самоиницијативност и предвременно дејствување. Овој дел се осврнува на бројот и карактерот на иницијативи од страна на двете тела, следење на иницијативите за законски промени, како и нивната улога во контекст на тековните случувања.

Како што беше нотирано и во претходниот квартален извештај, работата на Комисијата и на Дирекцијата продолжи да биде во најголем дел од случаите реактивна. Односно, Комисијата претежно постапуваше по претставки од граѓаните, а Дирекцијата продолжи со спроведување на инспекциски надзор и примање на барања за утврдување на повреда на заштитата на личните податоци согласно нејзините надлежности. Иако од страна на ДЗЛП може да се забележи проактивно вклучување во објавување на нацрт документите од нејзиниот делокруг на работа и повици за нивно коментирање. Сепак и двете тела треба во наредниот период поактивно да се вклучат во промоција на двете права и тоа и пред граѓаните како корисници, но и пред институциите кои треба да имаат улога да обезбедат пристап до информациите, како и заштита на личните податоци.

IV Анализа на ризик

Овој дел има за цел да обезбеди мониторинг и анализа на сите понатамошни правни измени, анализа на политичкиот контекст во секој квартал, следење на европските и меѓународните случувања и трендови во соодветните области, како и анализа на годишните програми. Целта е да се идентификуваат можни ризици кои може да ја поткопаат или загрозат работата на двете тела или пак да имаат некакво влијание во нивната работа, вклучувајќи ги и нивните одлуки.

4.1. Политички контекст

Во месеците кои се предмет на анализата април, мај и јуни кризата во Македонија ескалираше со упадот во Собранието на 27 април 2017 година. Кризата имаше влијание донекаде во работата на двете тела како што беше и споменато во претходниот извештај. Меѓутоа, по смената на власта и формирањето на новата влада на 31 мај 2017 година, се очекува нормализирање на односите помеѓу владините институции и ДЗЛП и Комисијата како и помеѓу Собранието и нив. Па така новото Собрание ги има разгледано годишните извештаи за работата на ДЗЛП и Комисијата на Петта седница одржана на 29.06.2017 година.

4.2. Административен и финансиски капацитет

Во претходниот извештај беше детално објаснет капацитетот како административен така и финансиски на двете тела врз база на нивните објавени последни годишни извештаи.

4.3. Глобални прашања

Во трите месеци кои се предмет на оваа анализа (април-мај) неколку прашања пред се од глобален карактер, а поврзани со прашањето за пристап до информации како и заштита на личните податоци може да бидат претставени во овој извештај.

4.3.1. Канцеларијата на Комесарот за информации казни единаесет добротворни организации кои го прекршиле Законот за заштита на податоците поради злоупотреба на лични податоци на донаторите

Истрагите на Канцеларијата покажаа дека многу од добротворните организации тајно проверувале милиони донатори за да можат да ги таргетираат за дополнителни средства. Некои добротворни организации пронашле и таргетирале нови или непроверени донатори со собирање лични информации добиени од други извори. Некои пак тргувале со личните податоци со други добротворни организации, создавајќи голем број на донаторски податоци за продажба.

Оваа акција следи по издадените казни на две добротворни организации во декември 2016 година.

Добротворните организации кои биле казнети биле:

Меѓународниот фонд за благосостојба на животните - £ 18,000

Поддршка против ракот на Обединетото Кралство (поранешно Фондација за опоравување после ракот Велика Британија) - £ 16,000

Истражување за рак Велика Британија - £ 16,000
Асоцијација кучиња водичи за слепи - £ 15,000
Поддршка за рак на Мекмилан - 14.000 фунти
Кралската британска легија - 12.000 фунти
Националното здружение за спречување на суровост кон децата - 12.000 фунти
Детско добротворно друштво - Големата Улична Болница Ормонд - 11.000 фунти
WWF-Велика Британија - £ 9,000
Батреса домови за кучиња и мачки - 9.000 фунти
Оксфам - 6.000 фунти.¹⁷

4.3.2. Швајцарија ќе ја реструктурира својата рамка за заштита на податоците

Во пресрет на претстојната регулатива на ЕУ за заштита на податоците, швајцарската влада неодамна издаде прелиминарен предлог на нов Закон за заштита на податоците (Нацрт-33П), чија цел е модернизација на швајцарскиот закон за заштита на податоците. Со тоа, Швајцарија има намера да го задржи својот статус на адекватност што го доделува Европската комисија со цел да се обезбеди слободен проток на личните податоци од ЕУ кон Швајцарија и обратно.¹⁸

4.3.3. Говорот на Кралицата Елизабета: иднината на заштитата на личните податоци во ВБ

Говорот на кралицата од 21 јуни 2017 година, ги изложи законските иницијативи на владата на Обединетото Кралство. Клучните предлози од перспектива на заштита на личните податоци вклучуваат:

- Воведување на нов Закон за заштита на податоците, со кој ќе се инкорпорира општата регулатива за заштита на податоците (ЕУ 2016/679) ("GDPR") и новата Директива која се применува за обработка на податоците при спроведувањето на законите во легислативата на Обединетото Кралство;

- Нова дигитална повелба, за да се осигури дека Обединетото Кралство е најбезбедното место за да бидете на интернет.

Овие предлози ќе покриваат двогодишен период, бидејќи говорот на кралицата е откажан за следната година, за да им овозможи на двата дома на Парламентот повеќе време да разговараат за законодавството поврзано со Брегзит.

Закон за заштита на податоци

Предложен е нов закон со кој се гарантира дека Обединетото Кралство "го задржува својот систем од светска класа кој ги штити личните податоци", со рамка за заштита на податоците која е погодна за нашата нова дигитална ера, а со што би се зациментирала позицијата на Велика Британија на чело на технолошките иновации, меѓународното споделување на информации и заштитата на лични податоци. Законот за заштита на податоците ќе го замени Законот за заштита на податоци-

¹⁷* Интернет страница на Комисарот за информации на Обединетото Кралство, 05.04.2017, достапно на:

<https://ico.org.uk/about-the-ico/news-and-events/news-and-blogs/2017/04/ico-fines-eleven-more-charities/>

¹⁸* Лексикологија, „Швајцарија ќе ја реструктурира својата рамка за заштита на податоците“, достапно на: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=073cfd0e-5b95-4de8-bc87-54bddac113c9>

те од 1998 година и има за цел да го инкорпорира “GDPR,, во националниот закон на Обединетото Кралство, така што правилата ќе продолжат да се применуваат во Британија и пост-Брегзит. Ова ќе помогне да се стави Велика Британија во најдобра позиција џс да ја задржи својата способност да споделува податоци со другите земји-членки на ЕУ како и на меѓународно ниво и по напуштањето на ЕУ. Исто така законот ќе го модернизира и ажурира системот за обработка на податоците од страна на агенциите за спроведување на законот, и ќе ги опфаќа и домашните процеси и прекуграничните трансфери на лични податоци.¹⁹

19* Лексикологија, Говорот на Кралицата Елизабета: иднината на заштитата на личните податоци во ВБ, достапно на: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=9f1cd526-cc2d-49a0-bb05-4369fbf128a3>

V Клучни препораки

► Со оглед на тоа што се уште има институции кои не одговараат на дописите на Комисијата, Комисијата треба проактивно да работи на градење на врски со овие институции. Ова може да вклучува поинтензивно вклучување на лица од овие институции во обуките кои ги организира Комисијата, средби помеѓу членовите на Комисијата и раководните лица на кои ќе се разговара за предизвиците при обезбедувањето на пристапот до информации, но и користење на медиумите за упатување јавна критика до овие институции од страна на Комисијата.

► Комисијата треба да организира обуки за функционери и раководни лица наместо само за службени лица за посредување со информации. Истовремено, институциите треба да работат на поголема внатрешна децентрализација каде службените лица слободно ќе ја практикуваат примената на законот, со оглед на тоа што се работи за јасно дефинирани процедури за постапување.

► Комисијата треба да посвети поголемо внимание на институциите кои поретко се соочуваат со барања за информации, бидејќи недостигот на пракса резултира со погрешно разбирање на законот како и негово неприменување.

► Еден од начините за подобра промоција на правото на пристап до информации е едукација на барателите за тоа како да ги формулираат своите прашања.

► Дирекцијата и Комисијата треба да соработуваат за конкретни случаи кога барањата на граѓаните за пристап до информации од јавен карактер се одбиени со цел заштита на личните податоци.

► Дирекцијата треба да ја користи Фејсбук страната интерактивно. Истовремено, Фејсбук профилот со корисничко име "Dzlp RM" треба да се избрише со цел давање на целосна видливост на официјалната Фејсбук страница на Дирекцијата.

► Комисијата треба повеќе да ги користи традиционалните медиуми за промоција на резултатите од својата работа, за промоција на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер, како и за упатување јавни критики во случаи на недоследности во примената на законот од страна на имателите на информации.

► Интернет страните на двете тела треба дополнително да се доуредат на албански јазик.

► Дирекцијата би имала поголем успех во јавните повици за вклучување на коментари од граѓанските организации доколку има соодветна меилинг листа од граѓански организации кои работат на темата на заштита на лични податоци и соодветно би ги контактирала.

► Капацитетите на двете тела треба да се зацврстат преку вработување на дополнителен соодветен кадар, согласно систематизацијата на работни места.

И двете тела треба постојано да бидат во тек со глобалните случувања од нивната област.

Извештај за следењето на работата на Комисијата за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер и Дирекцијата за заштита на личните податоци

април-јуни 2017

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЛЕДЕЊЕТО
НА РАБОТАТА НА
КОМИСИЈАТА
ЗА ЗАШТИТА НА ПРАВОТО
НА СЛОБОДЕН ПРИСТАП ДО
ИНФОРМАЦИИ ОД ЈАВЕН КАРАКТЕР И
ДИРЕКЦИЈАТА
ЗА ЗАШТИТА НА
ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

АПРИЛ - ЈУНИ
2017

Магдалена Лембовска
Соња Ристеска

Скопје
2017

www.analyticamk.org